

AD CARDINALITIAM.
QVÆSTIO MEDICA.

324

Matutinis examinanda disputationibus die Martis 26. Iunij. M. Bartholomæo Perdulci præside sapientissimo.

AN DIVERSA TVMORVM CVRATIO?

M Edendi rationes tot sunt, quorū idēa morborum. Sunt autem hi propemodum infiniti: sed qui ad tria summa genera referantur, intemperiem, malam conformationem, & continui solutionem, quæ omnia tumor ipse comprehendit. Nullus morbus eo frequentior, nullus communior, nullus denique vel paronymia, vel differentiis, vel symptomatis, vel crisi magis varius. Prodit quouis tempore, sed hyeme potius euenit, tardius cessat, & minus recurrit. Nullam excipit ætatem, minus puerilem: cui sæpius accidunt Phymata, Furunculi, Parotides, Scrophulæ, quæ victus & ætatis mutatione (sicut Epilepsia) vaneſcunt. Partem nullam intactam relinquit, ne ossa quidem. Cuiusmodi est tophus venereus, qui solo hydrargyro discutitur. Quin corpus vniuersum interdum occupat, veluti Anasarca, & Elephantiasis, quæ si sit confirmata soli Cosmetica relinquenda.

N Ec solum primò contingit, sed etiam plerosque morbos soluit chronicos, qui ab acutis non affectæ partis dignitate, sed peccantis humoris qualitate distinguuntur. Quamobrem quos longæ febres capiunt, ij ad articulos tumoribus etiam capiuntur: maximè si pluribus cibariis vtantur. Quod si qua pars alia ante morbum vel eo vigente laborauerit, eo fit abscessus. Quod in iuuenepotius, quam in senesperandum, si febre *κατὰ* detineatur. Parotis quoque longis febribus & Comatosis sæpe succedit, nonnumquam acutis, vt *εξ* sicut & Peripneumoniæ. Tumque si suppuretur salutaris, sin repente dispareat, lethalis censetur: nisi hæmorrhagiâ, diarrhœâ, vel crassis vrinis periculum arceatur. Ceteros adenes expiendis partium nobilium superfluis destinatos Bubo inuadit, quî cum febre Diaria minus est malus, cum putrida aut veneno metuendus.

T Vmorum plura non sunt genera quam humorum naturalium. Synceri enim & legitimi quatuor sunt, quos pariunt humores sola quantitate noxij. Tales sunt phlegmone sanguinis, Erysipelas bilis, œdema pituitæ, & scirrhus succi melancholici soboles. Idem tamen iis accidit quod febribus, vt ab humoribus inuicem permixtis procreentur, à quibus variè denominantur. Plures sunt nothi humoribus, & moribus extraneis, qui ad communem stirpem reuocantur. Sic ad genus Phlegmones pertinent, Pani, Bubones, Anthraces, Dothienes, Terminthi, Epinyctides, pueris communia Ectymata, perniones, Echymoses, & quæcunque à parte nomen sortiuntur. Multa Erysipelati triplex Herpetis genus habet communia: à familia insuper inferuntur Phlictydes, Lichenes, Ptydracia. Oedemati sunt affines Scrophulæ, Glandulæ Ganglion Bronchocele, Acrochordones, tumores omnes aquosi & flatulenti, cum abscessibus Phlegmaticis. Bilis Atrox germen pessimum est Cancer, morbus ferox & proteruius, in quem scirrhus materia, vltione degenerat.

A B externis causis tumores sæpe primam quærunt originem vt calore, frigore, motu, ictu, vulnere: sed numquam exiliunt citra humorem intus genitum, quem pars affecta non solum congerit ex infirmitate, sed aliunde missum & influentem excipit: nec raro dolore, vel calore attrahit. Cum prodierit sensibus patent, proinde calore, temperie, & consistentia dignoscuntur ac iudicantur. Si molles sunt, boni; contra si renitentes. Ab initio prohiberi possunt reuellentibus & repellentibus: alioquin bifariam terminantur, scilicet quidem resolutione, & suppuratione. Vtiusque idem opifex innatus calor: sed obiectum varium. Sola phlegmone capax est suppurationis. Nec conuellantur quibus cum vlcere aut vulnere tumor est conspicuus. Præter infaustam *καταρροή* scirrhus & gangræna sæpius inflammationes consequuntur. Quorum ille si partem sensu destituat nullis malacticis dissoluitur: hæc nisi statim reprimatur tandiu serpit quandiu vitæ arcem expugnet.

V riationem tumorum variam efficit causarum partiumque diuersitas. Quare sitotum corpus plethoricum vel cacochymicum est, huic arte prospiciendum. Plethoræ medetur phlebotomia, sicut & omni inflammationi. Cacochymia triplici debetur purgatio, quæ sit peccanti humori analoga. Vtrique succedatur comoda victus ratio quæ sit illic tenuis, hic qualitati humoris contraria. Dum ita causæ antecedenti consulitur topica Phlegmonæ primò admouentur, quæ cum astrictione repellant, tribus exceptis casibus, crisi, veneno, & emunctoriis. Erysipelati quæ humectando magis refrigerant: Herpeti quæ reprimendo desiccant: Oedemati quæ simul digerunt: Scirrhus quæ moliendo resolunt. Materia vbi prorsus constitit vel per congestionem collecta est, vt in abscessibus frigidis, sola vacuatur diaphoresi aut digresi, nisi aliò vi Naturæ aut artis subsidio deriuetur. Diaphoresis vt tutior, ita iucundior quæ sit partimchalacticis, partim incidentibus & attenuantibus: quibus elctica miscenda sunt, dum venenum foras extrahendum. Quod si phlegmone vergat in abscessum pepticus vtendum, quæ calida sunt & humida: quamquam non omnia. Interim si dolor premar anodynus vel etiam narcoticis mitigandus. Ceteri tumoribus nisi sint *φλεγμονώδεις* suppurationia frustra adhibentur: quin etiam infesta sunt Erysipelati & Scirrhus: sed longe magis Carcinomati quod solis refrigerantibus & siccantibus leniendum. Pus vbi confectum, scapello celerius, sed pyrotico tutius educitur.

ERGO DIVERSA EST TVMORVM CVRATIO.

Proponcbat Ioannes le Fournier Bellouacensis. Anno D. 1601.

